

محارب از دیدگاه فقیهان شیعه و احناف (۱)

علی شیر افتخاری^۱

حسن سعادت پرور^۲

چکیده

بحث از تعریف و تبیین محارب و جرم محاربه، با آغاز پیدایش اجتهاد، در فقه شیعه و احناف راه یافت و به لحاظ اهمیت این موضوع، از آغاز قرن چهارم تاکنون مورد بحث و گفتگوی فقیهان این دو مذهب بوده و هست و به همین دلیل، بحث از این موضوع مبتلابه، از دیدگاه فقیهان شیعه و احناف و روشن شدن تعریف، شرایط تحقق آن و حدود آن ضروری است و می‌تواند به‌عنوان یک موضوع تقریبی بین فقه شیعه امامیه و فقه احناف، از جهت بیان نقاط اشتراک و افتراق مورد تبیین و تحلیل گیرد. این نوشتار به «روش توصیفی - تحلیلی» در سه بخش «تعریف محارب در بیان فقیهان متقدم و متأخر شیعه»، «تعریف محارب از دیدگاه فقیهان متقدم و متأخر احناف» و «بیان اشتراک‌ها و افتراق‌های دیدگاه فقیهان شیعه و احناف»، به این موضوع پرداخته است. پس از بررسی روشن گردید از منظر فقیهان شیعه و احناف، محارب، دو نوع ارکان و شروط مادی و معنوی دارد و نسبت به پاره‌ای از ارکان و شروط مادی و معنوی، تحقق عنوان محارب توافق نظر وجود دارد و نسبت به پاره‌ای دیگر از ارکان و شروط دیگر، تحقق عنوان محارب با هم اختلاف نظر دارند.

واژگان کلیدی: محارب، فقیهان شیعه، فقیهان احناف، ارکان تحقق محارب

^۱. فارغ التحصیل مؤسسه آموزشی - پژوهشی مذاهب اسلامی و دانشجوی دکتری جامعه المصطفی (ص) العالمیه - Eftekhari114@mail.com

^۲. مدرس سطوح عالی حوزه - h.saadatparvar@gmail